

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра «Фінанси, облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри,

к.е.н., доцент Іван ДЕМЧЕНКО

« 01 » _____ 09 _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ ЗЕД»

для здобувачів ступеня вищої освіти «*Магістр*»
зі спеціальності 072 «*Фінанси, банківська справа та страхування*»
за ОПП *Фінанси, банківська справа та страхування*
(на основі ступеня вищої освіти «*Бакалавр*»)
факультет економіки та бізнесу

2021–2022 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансово-кредитний механізм ЗЕД» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування – Мелітополь, ТДАТУ – 12 с.

Розробники: к.е.н., доцент Іван Демченко

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

Протокол від «01» вересня 2021 року № 1

В.о. завідувача кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

к.е.н., доцент Іван ДЕМЧЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування (на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр»)

Протокол від «02» вересня 2021 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальності 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		М 2	3-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 4 самостійна робота студента – 7,33	Ступінь вищої освіти: «Магістр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	16 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні роботи	16 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	88 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Фінансово-кредитний механізм ЗЕД» є формування у здобувачів знань з питань розвитку системи міжнародних фінансових відносин стосовно до ринкової економіки на базі основних теоретичних концепцій світової економічної думки.

Завдання курсу полягають у набутті здобувачами уявлення щодо фінансово-кредитного механізму зовнішньоекономічної діяльності та особливостей функціонування його окремих елементів.

Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

- Загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК04. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК08. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ФК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмних результатів навчання:

РН01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

РН02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

РН04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН05. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень.

РН06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

РН07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

PH08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

PH09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

PH15. Володіти практичними навичками з використання сучасних інформаційно - комп'ютерних технологій для складання й аналізу податкової, фінансової та статистичної інформації

PH16. Готувати презентаційні матеріали за результатами аналітичних досліджень, а також розробленими проектами

- *soft skills* здатність аналітично мислити, уміння оцінити ситуацію та прийняти рішення в сфері управління страховими продуктами, чесність та відповідальність за точність та об'єктивність подання інформації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО МЕХАНІЗМУ ЗЕД.

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА ФОРМИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗЕД. [2], [15], [20], [21], [23], [30]

Характеристика категорій зовнішньоекономічної сфери та їх взаємозв'язки. Функції зовнішньоекономічної діяльності. Напрями впливу зовнішньоекономічного чинника на національну економіку. Сутність поняття «зовнішньоекономічна діяльність», основні види і форми зовнішньоекономічної діяльності. Причини і передумови розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Місце дисципліни в системі загальноосвітніх і професійно орієнтованих дисциплін. Актуальність та практична спрямованість дисципліни, її структура і послідовність вивчення.

Поняття, принципи, суб'єкти та основні види зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Поняття фінансів зовнішньоекономічної діяльності. Система управління фінансами ЗЕД.

ТЕМА 2. МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ [2], [20], [21], [28]

Організаційні форми торгівлі на світовому ринку. Міжнародна торгівля: торгівля сировинними товарами; торгівля промисловими товарами, машинами та обладнанням, торгівля продукцією інтелектуальної праці, торгівля послугами..

Характеристика форм зовнішньоторгівельної політики. Вільна торгівля – як чинник стимулювання конкуренції, підвищення якості продукції та знижувати ціни. Протекціонізм – державна політика захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції. Форми протекціонізму: селективний, галузевий, колективний, прихований. Автаркія.

Рівні, види, інструменти і методи регулювання ЗЕД.

ТЕМА 3. ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД [13], [17], [21], [22], [27], [29], [39], [43], [44], [45].

Теоретичні засади держаного регулювання валютних відносин. Валютна політика та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність. Валютні операції в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

ТЕМА 4. МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД. [2], [14], [20], [21], [22], [31], [34], [35], [36], [39], [50].

Сутність митного регулювання ЗЕД. Принципи митного регулювання. Митні органи України: завдання, функції, структура. Види і методи здійснення митного контролю. Характеристика митних режимів: експорту, імпорту, транзиту, реекспорту, реімпорту, тимчасового ввезення (вивезення), переробки на митній території України, переробки поза межами митної території України, знищення і руйнування, магазину безмитної торгівлі, митного складу, спеціальної митної зони, відмови на користь держави. Товарна номенклатура ЗЕД. Порядок митного оформлення товарів. Основні митні документи та специфіка їх оформлення. Плата за митне оформлення товарів. Декларування товарів: форми та процедури. Митна вартість та методи її визначення. Мета застосування правил інтерпретації міжнародних торговельних термінів «Incoterms 2010». Мито як інструмент економічного регулювання. Єдиний митний тариф. Види мита. Види митних ставок.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬО- ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 5. НЕТАРИФНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД [1], [20], [21], [22], [50].

Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація і характеристика. Механізм впливу нетарифних засобів регулювання на економіку країни. Інструменти нетарифного регулювання. Кількісні обмеження: ліцензування і квотування. Класифікація квот за напрямом дії та масштабом охоплення. Порівняльний аналіз ефективності застосування імпортного тарифу та імпортної квоти. Перелік товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню. Види та способи розподілу ліцензій. Механізм оформлення документів для отримання ліцензій. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні кредити, експортні субсидії, імпортні депозити. Антидемпінгові заходи, визначення демпінгової маржі та величини шкоди національним виробникам. Нарахування антидемпінгового та компенсаційного мита. Сертифікація, стандартизація, технічні бар'єри, вимоги щодо вмісту місцевих компонентів, вимоги щодо упакування та маркування товарів.

ТЕМА 6. ФОРМИ РОЗРАХУНКІВ ЗЕД [2], [20], [21], [22], [46], [50].

Поняття міжнародних розрахунків. Організація і методика здійснення міжнародних розрахунків. Умови розрахунків. Сутність кореспондентських відносин між банками. Особливості міжнародних розрахунків.

Форми міжнародних розрахунків. Акредитивна форма розрахунків, її переваги і недоліки. Види документарних акредитивів. Інкасова форма розрахунків. Схема розрахунків по документарному інкасо. Особливості інкасової форми розрахунків. Розрахунки за допомогою банківського переказу, їх переваги і недоліки. Розрахунки чеками. Розрахунки вексями, їх роль в розвитку зовнішньоторговельного обороту. Фактори, що впливають на вибір форм міжнародних розрахунків.

ТЕМА 7. ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ЗЕД. [2], [9], [11], [14], [20], [21], [22], [32], [37], [41], [47], [50].

Теоретичні засади оподаткування експортно-імпортних операцій. Механізм застосування мита та митних зборів при оподаткуванні експортно-імпортних операцій. Особливості застосування податку на додану вартість та акцизного збору в зовнішньоекономічній діяльності в Україні. Оподаткування товарів в залежності від обраного митного режиму. Особливості оподаткування бартерних зовнішньоекономічних операцій. Оподаткування ЗЕД в умовах членства України в Світовій організації торгівлі.

ТЕМА 8. МІЖНАРОДНИЙ КОНТРАКТ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗЕД. [3], [21], [22], [24], [26], [50].

Сутність, особливості та види зовнішньоекономічних контрактів. Основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічних контрактів.

Ціни та ринкова політика підприємства на світовому ринку. Поняття світової ціни. Особливості ціноутворення при укладанні зовнішньоекономічних контрактів. Цінові та валютні умови контрактів. Фінансово-кредитні умови контрактів. Особливості розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту. Маркетингова діяльність страхових компаній.							
1	Лекція 1	Сутність та форми здійснення ЗЕД.	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 1	Сутність та форми здійснення ЗЕД.	–	–	2	–	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	10	2
2	Лекція 2	Методи регулювання міжнародної торгівлі	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 2	Методи регулювання міжнародної торгівлі	–	–	2	–	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	10	2
3	Лекція 3	Валютне регулювання ЗЕД	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 3	Валютне регулювання ЗЕД	–	–	2	–	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	10	3
4	Лекція 4	Митне регулювання ЗЕД.	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 4	Митне регулювання ЗЕД.	–	–	2	–	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу.	–	–	–	10	3

		Робота на освітньому порталі					
5,6	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I	–	–	–	4	–
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I	–	–	–	–	10
Всього за змістовий модуль 1 – 45 год.			8	-	8	44	35
Змістовий модуль 2. Управління фінансовою діяльністю страхових організацій							
7	Лекція 5	Нетарифні методи регулювання ЗЕД.	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 5	Нетарифні методи регулювання ЗЕД.	–	–	2	–	3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	10	2
8	Лекція 6	Форми розрахунків ЗЕД.	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 6	Форми розрахунків ЗЕД.	–	–	2	–	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	10	2
9	Лекція 7	Оподаткування суб'єктів ЗЕД.	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 7	Оподаткування суб'єктів ЗЕД.	–	–	2	–	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання	–	–	–	10	3

	робота	додаткового матеріалу. Робота на освітньому порталі .					
10	Лекція 8	Міжнародний контракт як засіб реалізації ЗЕД.	2	–	–	–	–
	Практичне заняття 8	Міжнародний контракт як засіб реалізації ЗЕД.	–	–	2	–	4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою лекції. Робота на освітньому порталі.	–	–	–	10	3
11-12	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК II	–	–	–	4	–
	ПМК II	Підсумковий контроль за змістовий модуль II	–	–	–	–	10
Всього за змістовий модуль 2 – 45 год.			8	–	8	44	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Чинники становлення та розвитку міжнародних фінансів.
2. Світове фінансове середовище та його взаємозв'язок зі світовим економічним середовищем.
3. Глобалізація фінансового ринку і фінансова революція.
4. Поняття валютної системи та її види.
5. Основні елементи національної валютної системи.
6. Валюта та валютні цінності. Класифікація валют.
7. Міжнародні розрахункові грошові одиниці. Конвертованість валют.
8. Фінансові ресурси світу та механізм їх перерозподілу.
9. Міжнародні фінансові центри.
10. Передумови створення сучасних валютних ринків та їх особливості.
11. Функції, основний товар та суб'єкти валютних ринків.
12. Структура, обсяги та розвиток валютного ринку.
13. Форми міжнародних розрахунків та механізми валютного ринку.
14. Поняття та класифікація валют-них операцій.
15. Котирування валют та його види.
16. Роль міжнародного кредиту в процесі відтворення. Форми міжнародного кредиту.
17. Міжнародний ринок банківських кредитів та його основні оператори.
18. Структура міжнародних інвестицій.
19. Міжнародні портфельні інвестиції.
20. Перешкоди для іноземних інвестицій.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

21. Євровалюта. Євровалюта.
22. Ринок євровалют та його специфічні харак-теристики. Реінжиніринг бізнес-процесів.
23. ТНК та їх фінанси і фінансова політика.
24. Пряме зарубіжне інвестування. Мотивація прямого зарубіжного інвестування ТНК.
25. Декомпозиція ризиків ТНК.
26. Зарубіжні підрозділи ТНК: форми, джерела та параметри їх фінансування.
27. Взаємовідносини філій ТНК з головною фірмою. Фінансові зв'язки системи ТНК.
28. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади.
29. Валютно-фінансові та платіжні умови міжнародних операцій.
30. Типи, види та форми міжнародних розрахунків.
31. Сучасна класифікація статей платіжного балансу за методикою МВФ.
32. Фактори, що впливають на стан платіжного балансу.
33. Оцінка позицій платіжного балансу.
34. Міжнародне фінансове право.
35. Норми та джерела міжнародного права у сфері міжнародних фінансів.
36. Світовий борг та світова економіка.
37. Криза світової заборгованості.
38. Геополітика світового боргу.
39. Боргові стратегії країн. Показники зовнішнього боргу.
40. Платіжний баланс України та оцінка його позицій.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Декрет Кабінету міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02 1993 р., №15-93
2. Боринець С. Я. «Міжнародні фінанси». Навч. посіб. Київ, 2002
3. Давинський О.І. «Міжнародні фінанси». Посіб., ЛНУ. Львів, 2002
4. Міжнародні валютно-кредитні відносини. Підручник / А. С. Філіпченко, В. І. Мазуренко та ін. – К. Либідь, 2005
5. Міжнародні фінанси. Підручник / О. І. Рогач, А. С. Філіпченко та ін. – К. Либідь, 2003
6. Адамик Б.П. Національний банк і грошово-кредитна політика, Навч. посіб. – Тернопіль, Карт-бланш, 2002

Допоміжна:

7. Гальчинський А.С. Сучасна валютна система, - К, Вища школа, 2001
8. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини, Підручник. – К. «Знання» 2003